

Årgång 53 - Nr 1 Februari 2024

Spelfot

Smålandsringen - Medlemsblad för Smålands
Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

FOLKDANSRINGEN SMÅLAND-ÖLAND

Folkdansringen Småland-Öland

Adress: Folkdansringen Småland – Öland
c/o Mats Gerebrink, Gerekulla, 574 76 KORSBERGA

E-post: smaland@folkdansringen.se

Hemsida: www.folkdansringen.se/smaland

Styrelse och ledamöter

Ordförande: Paul Lindgren

Vice ordförande: Vakant

Sekreterare: Vakant

Kassör: Mats Gerebrink

Ledamöter: Marie-Charlotte Olofsson, Emma Karlsson,
Berit Axelsson, Lars Karsson

SMÅLANDS SPELMANSFÖRBUND, SSF

Ansluten till Sveriges Spelmäns Riksförbund, SSR
www.smalandsspelmansforbund.se

Ordförande: Heléne Ingvarsdotter

Vice ordförande: Marianne Busk

Kassör och registeransvarig: Jennie Krook

Sekreterare: Håkan Alm

Vice sekreterare: Britt-Mari Arvidsson

Styrelsesuppleant: Magnus Lundberg, Isa Sjölin-Alm,
Johanna Stenström

KRÖNIKA - SMÅLANDS SPELMANSFÖRBUND

Detta är en krönika. Analys och ställningstaganden är skribentens.

Finns det någon framtid för folkmusiken?

Smålands spelmansförbund har tillsammans med Musik i Syd fört diskussioner om att hitta strategier för att nå ut med folkmusik till breda grupper med framförallt inriktning på ungdomar. Idag finns många verksamheter runt om i landet där spelmansförbund tillsammans med regioner, studieförbund, har startat folkmusikprojekt med inriktning på ungdomar.

Östgötafolk är ett sådant exempel som startade 2008, med bla Gävleborgs ungdomsfolk som förebild. Målet var att få igång en folkmusikkonsert under terminerna. Idag 2023 har man två träffar per termin med konsert, varav den ena (för dom äldre) är med övernattnig: "Noter sänds ut i förväg till arrangerade folkmusiklåtar, anpassade till tre svårighetsnivåer och olika instrument. 90 barn/ungdomar övade en dag tillsammans med fokus på samspel inför konserten. Publiken fick höra alla grupper spela fyra låtar var och sedan spelade alla 90 tillsammans".

Smålands spelmansförbund samarbetar idag med Bilda och Musik i Syd kring två ungdomsläger. Ett ungdomsläger för den yngre åldersgruppen och ett läger för den lite äldre åldersgruppen. Båda är kopplade till Korrfestivalen. Målet är att ge ungdomarna en grundläggande kunskap i folklig musik från, Småland/Öland, Sverige och andra länder. Diskussionerna som spelmansförbundet fört tillsammans med Musik i Syd, har bla gjort att vi har identifierat några viktiga vägar för att stärka folkmusiken i framtiden i våra regioner:

- Ökat kontinuerligt samarbetet med kulturskolorna i hela Småland/Öland där fortbildning ingår som en del.
- Genomföra något ungdomsläger i höst/vår terminerna.
- Ha en stor samlande folkmusikkonsert med ungdomar från Smålands/Öland kulturskolor.
- Bättre samarbete med regionerna i hela Småland

Tillsammans med Alvestas kulturskola har vi genomfört en fortbildningsdag i folkmusik för kulturskolelärare i Kronoberg, Kalmar och Jönköpings regioner. Målet var att ge kulturskolepedagogerna grundläggande kunskap i folkmusikpedagogik samt skapa en gemensam repertoar för

Smålands stora folkmusikkonsert.

Att stärka kulturen och folkmusiken i dessa tider, när den SD-ledda regeringen hellre satsar på vapen än på kultur kan det bli svårt... men ett utökat samarbete med regionerna, folkbildningen och inte minst kulturskolorna i hela Småland/Öland, kommer ha en avgörande betydelse för folkmusikens framtid här i våra landskap.

Magnus Lundberg
Suppleant, Smålands spelmansförbund

LEDARE - FOLKDANSRINGEN

NYTT ÅR – Nya utmaningar, men också ljusglimtar. Drygt ett och ett halvt år efter det att merparten av distriktets pengar kom på villovägar, har det nu kommit besked från Folksam, att förmögenhetsbrottsförsäkringen täcker skadan, förutom ett halvt basbelopp i självrisk.

Utredning och åtal gav ingen fällande dom, men efter begäran om omprövning av försäkringsärendet kunde ersättning utbetalas. I min ledare för ett år sedan hoppades jag att lite is i magen och med Riksorganisationen i ryggen skulle det nog ordna sig. Men det ska erkännas att det krävdes ganska mycket is och en hel del arbete innan förhoppningen infriades. Nu återstår det att se över möjligheten att få även självriskbeloppet tillbaka till distriktets kassa. Med facit i hand kan vi konstatera att den försäkring, som är en del i vår medlemsavgift till Riksorganisationen, fyller en funktion. Oavsett om det gäller en fysisk skada under en danskväll, egendomsskada, ansvars- eller förmögenhetsbrott är den en trygghet på såväl förenings-, distrikts- som riksnivå.

En av flera goda anledningar att finnas kvar i Folkdansringen.

Mats Gerebrink
Kassör
Folkdansringen Småland-Öland

Digital hybrid?

Elbil, hybridbil eller bensinbil? Eller... Webbsida, digital tidning eller papperstidning?

Det är många föreningar som ställer sig dessa frågor just nu gällande sina medlemstidningar. Att trycka tidningar och skicka ut dem är dyrt. Vissa föreningar väljer därför att satsa på färre tryckta nummer per år. Vissa föreningar har endast ett medlemsblad och andra jobbar istället aktivt med sin webbsida och sociala medier. En del funderar på om en digital tidning är lösningen.

Vad är en digital tidning?

Det finns kanske två alternativ för digital tidning. Ett alternativ är att publicera en PDF på hemsidan. PDF-filen ser likadan ut som en tidning och går att skriva ut för den som så önskar. I den digitala tidningen kan man få klickbara länkar till webbsidor eller musik och film-klipp. Man kan egentligen säga att allt man kan lägga på hemsidan kan man lägga i en pdf. Så egentligen är en pdf på hemsidan som en sammanfattning av den information man redan har på hemsidan.

Man kan dock inte revidera pdf-tidningen så ändringar i exempelvis ett kalendarium slår inte igenom till pdf-en och den riskerar därmed snabbt bli inaktuell (precis som en papperstidning).

TidningsAPP

Det andra alternativet för digital tidning är att använda sig av en app. Precis som dagstidningar, månads- och kvällstidningar gör. De kan vara trevliga att läsa exempelvis på sin telefon. I dagsläget är det oklart om detta är ett alternativ.

För Spelfots del skulle det bland annat innebära något helt nytt. Spelfot kommer att behöva köpa in en app och hitta en redaktör som kan använda en sådan. Läsarna behöver ladda hem appen för att kom-

ma åt tidningen. Det finns en del kvar att undersöka kring om det är ett alternativ.

Folkdansringen är nu digitala

Under 2023 har Folkdansringen Småland - Öland fattat beslutet att enbart ha Spelfot som digital tidning, i PDF-format på sin hemsida. Under 2024 förväntas Spelmansförbundet att ta beslut i frågan. Papperstidning, digital PDF-tidning, APP eller att satsa på sin hemsida.

I väntan på beslut tar redaktören sig friheten att experimentera lite med konceptet digital tidning i PDF-format. Därför ser det nya numret av Spelfot lite annorlunda ut. Nya färger och typsnitt för att underlätta läsning på skärm.

Nytt utseende för att särskilja den nya hybridutgåvan från tidigare tryckta utgåvor.

Nya möjligheter

I den nya Spelfot kan ni läsare se:

- Nya typsnitt
- Bilder med en pil på är klickbara och en video visas eller ljudklipp spelas.

- Bilder med en ikon med pil betyder att bilden är klickbar och du skickas till en webbsida. Denna funktion hittar du i kalendariet.

Förhoppningen är att vi får detta att fungera till detta nummer. Och kanske kommande tidningar bjuder på ännu fler nya funktioner. Testa och tyck till!

Tyck till!

Finns det behov av en digital tidning/hybridtidning? Ni som har fått papperstidning - testa gärna att gå in på er förenings hemsida och läs tidningen digitalt. Vad tycker ni? Trevligt eller omständigt? Eller ska man istället satsa på en väl uppdaterad webbsida?

Och vad tycker ni som enbart får digital tidning?

Skicka gärna synpunkter och idéer!

spelfot.material@gmail.com

Fortsätt skicka in artiklar

En direkt konsekvens av Folkdansringens övergång till hybridtidning/digital tidning är att föreningens medlemmar i princip helt har slutat att skicka in artiklar. Det kan såklart bero på andra saker också, kanske en osäkerhet kring vad som ska hända med tidningen. Men utan artiklar så har vi ingen tidning alls. Fortsätt skriva och skicka in material till spelfot.material@gmail.com

Inför nästa nummer vill jag få era artiklar innan den 15 april!

/Redaktör'n

Omslagsbild

En som gärna blandar tradition med nytt är vår småländska Emilia Amper. Läs mer om henne och hennes nya musikvideoprojekt inne i tidningen.

Foto: Olof Grind

Spelfot - Datum

Manusstopp	Beräknad utgivning
15 januari	15 februari
15 april	15 maj
15 augusti	15 september
1 november	1 december

Observera att utgivningsdatum inte alltid kan hållas. Parametrar som postgång, utdelningsdagar och tryckeriets väntetider påverkar.

SSF:s stiftelse för unga spelmän

Den årliga avkastningen delas ut som kurs- och lägerbidrag till unga spelmän. Ansökningsblanketter kan hämtas på SSFs hemsida eller rekvideras från Heléne Ingvarsdotter, Korsvägen 17, 394 77 Kalmar, mobil 0733-836849

Vill du lämna ett bidrag till Stiftelsen är vårt bankkontonummer 8169-5, 664 257 094-6 (Swedbank).

När man sätter in pengar på bankkontot kommer inte inbetalarens namn med på kontoutdraget. Om du inte vill sätta in pengar anonymt vill vi att du skickar ett meddelande om insättning med ditt namn till stiftelsens kassör, Eva Blomquist-Bjarnborg, e-post: eva.blomquist.bjarnborg@telia.com. Ordförande i styrelsen är Sabina Henriksson, Hökerum, sekreterare Heléne Ingvarsdotter, Kalmar och kassör Eva Blomquist-Bjarnborg, Alvesta.

Juldans med jubileum

Tredjedag jul höll Skatelövs spelmanslag sin sedan 2008 återkommande och uppskattade juldans i Föreningslokalen i Grimslöv. I år var det extra festligt då medarrangören Skatelövs folkdanslag passade på att fira 50-årsjubileum som folkdanslag genom att bjuda alla på tårta. Folkdanslaget gav också en uppvisning av Åttamanengel, en dans som hängt med sedan laget startade, och som också alla på dansgolvet inbjöds att delta i (se bild). Spelmanslaget spelade till dans i tre timmar, bl.a. ett pass med mer eller mindre välkända julmelodier, anpassade till gammaldans. Vi hoppas att juldanserna kan leva vidare många år till.

Text och bild:
Bruno Bjärnberg

Kallelse till

Årsmöte Folkdansringen Småland - Öland

Datum lördagen den 23 mars

Värdförening Pataholms Folkdansgille

Plats IOGT-lokalen Mönsterås

Kostnad 250 kr/deltagare

Anmälan Senast den 1 mars 2024

Hålltider

Samling med kaffe från kl 09.00

Mötesförhandlingar kl. 10.00

Avbrott för lunch kl. 12.00

Avslutning med kaffe kl 15.30

Mer information skickas till föreningarna

Varmt välkomna till Mönsterås

Folkdansringen Småland - Öland och Pataholms folkdansgille

En fin höstdag i oktober samlades Visgruppen i Kalmar Spelmanslag på Skälby Gård i Kalmar. Majja Neverland var inbjuden att hålla en viskurs i traditionella visor för oss i dagarna två. Inledningsvis sjöng vi "Fin är du, du är fin". En riktigt fin visa.

Fortsättningsvis följde många visor från Västmanland (bergslags-, bruks- och jordbruksbygd). Såsom "Å inte har jag havre, ej heller några vetekorn", Stegvals Hyvlar-Pelle, Hed, f 1855. Och "Gamla tre vantar å nya tre skor, hurrom häj", Långdanskvad från Västmanland. Ävenså "Om jag vore så gammal som Mossa på bro". Långdans efter Axel Inge, trad. Västmanland efter Carina Nordmansson. Också "Lill Mats e bra / Matses polska" efter Johannes Inge, Guldsmedshyttan.

Självklart dansade vi också Långdans. Sen följde ett pärlband av många små korta visor. Jo just de' "presentationsvisa" fick vi också lära oss. Perfekt när man samlas ett gäng som inte känner varandra. Solveig bjöd på linssoppa m smörgås till lunch o kaffe m kaka. Gott!

Neverland? Jag var ju tvungen att fråga efter det efternamnet som klingade brittiskt. Och fick veta att namnet härstammar från Näverland, ursprung Finland. Inte att blanda ihop med den påhittade

ön "Neverland" (landet ingenstans) i berättelsen om Peter Pan, skriven av Skotten J.M.Barrie.

Tack Majja för trevliga roliga sångliga dagar. Du lyste upp höstmörkret för oss.

Vid pennan Eva Telandersson
Foto

Fin är du!

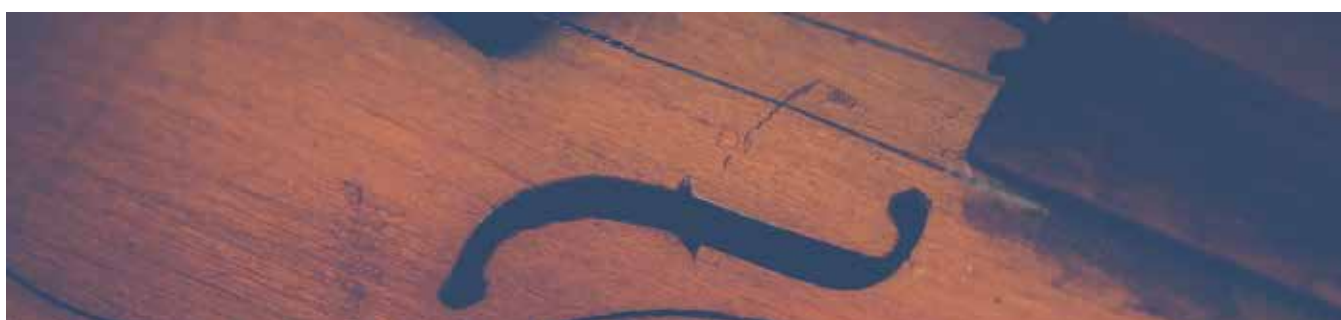
Finvisan

1. Fin är du när du går till din vän
Fin är du när du kommer igen
Fin är du, fin vill du vara, du är fin
Fin är du, fin vill du vara, du är fin

2. Fin är du uti alla manér
Fin är du när på vännen du ser
Fin är du, fin vill du vara, du är fin
Fin är du, fin vill du vara, du är fin

3. Fin är din far och fin är din mor
Fin är din syster, fin är din bror
Fin är du, fin vill du vara, du är fin
Fin är du, fin vill du vara, du är fin

Kalmar spelmanslag 70 år

Tredjedag jul 1953 träffades skräddaren Jonas Öberg, lantarbetaren Folke Engman och busschauffören Gunnar Strimfors för att spela folkmusik och bilda Kalmar Spelmanslag. Ingen av dessa kunde då ana vilken betydelse detta skulle få för folkmusiken i Kalmar och Småland under de kommande 70 åren.

Spelmannen Jonas Öberg, som blev spelledare och lagets förste ordförande, föddes 1889 i Hälsingland och kom på 20-talet till Kalmar, där hans energi satte markanta spår i stadens musikliv. Som skräddare blev han medlem i hantverksföreningen och tog initiativ till musikgruppen Gillespiparna. Jonas var även en av grundarna till stadsmusikkåren Lyran och spelade också hos Kalmar Musiksällskap. När folkdansen i Kalmar kom igång på 30-talet fanns självklart Jonas på plats i spelmanshörnet. Inte nog med detta, Jonas tog även del i uppbyggnaden av folkdanslagen i Pataholm och Vissefjärda. Spelmannen Gunnar Strimfors var spelmanlagets sekreterare i 14 år och när Jonas Öberg gick bort 1967 blev Gunnar Strimfors vald till lagets ordförande. Han

var sedan lagets ordförande i hela 20 år, till och med 1988. Gunnars betydelse för Kalmar Spelmanslag kan inte nog betonas. Han var aktiv i föreningen ända till sin bortgång 2006.

Kalmar Spelmanslag har ca 40 medlemmar som träffas regelbundet för att spela och sjunga tillsammans. År 2012 utökades verksamheten med en sångsektion som träffas en gång i månaden. Varje år, sedan 1982, arrangeras spelmansstämma, de första tio åren på Skälby och numera i Krusenstiernska gården på nationaldagen den 6 juni. Spelmanslaget har också varje år, sedan 1986, ordnat helgkurs för spelmän och sedan 2012 också helgkurs i folklig sång. Dessa kurser har, med åren, blivit mycket uppskattade och ett sätt att lära sig nya låtar och visor och få umgås med likasinnade under en helg. Spelmanslagets musik finns dokumenterad på fyra CD-skivor.

70 årsdagen firades på Skälby på trettondagsafton tillsammans med ett stort antal spelmän och sångare från Småland och Öland. Nybrobygdens Spelemän och Tjuströms spelmanslag från Västervik uppvak-

tade jubilarerna med blommor, present och en nykomponerad jubileumspolska. De två "guldmärkesbelönade" spelmännen Magnus Gustavsson och Anders Svensson var särskilt inbjudna och de spelade några låtar med anknytning till Kalmar. Efter buffé, kaffe och tårter blev det spel och sång till långt in på natten med sikte på att Kalmar Spelmanslag ska föra den småländska musiktraditionen vidare i ytterligare 70 år.

Text: Sune Johansson, ordförande

Bild: Peter Pedersen

Arkivbild: Fotograf okänd

Hallaryds spelmanslag

Det började med att vi fick en ny kantor hemma i byn 2018. Jag gick i pension och Max Kristiansson från Vinslöv i Skåne tillträdde tjänsten. Han funderade på att skaffa ett bärbart instrument för fri-luftsgudstjänster och mindre samlingar, orglar och pianon är ju inte särskilt flyttbara, och köpte en nyckelharpa som han snabbt lärde sig spela på.

För att lära sig mera om småländsk folk-musik brukade han komma hem till mig och min fru Ingegerd och vi satt och spelade tillsammans. Det dröjde inte länge förrän vi gjorde ett litet framträdande på

ett kyrkkaffe och lite skämtsamt kallade oss Hallaryds Spelmanslag. Ryktet spreds i byn och i trakten och fler ville vara med och snart var vi ett gäng på 10-talet musikanter som började träffas och spela tillsammans varannan vecka.

Vi har ett avtal med Svenska kyrkan om att spela ett antal gånger vid gudstjänster i pastoratet mot att vi får öva i Hallaryds församlingshem, "Sockenstugan". Förra året tyckte vi det var dags att organisera oss som en förening eftersom vi även fått en hel del externa spelningar, men för att undvika onödig administration slog vi ihop våra påsar med "Psalmodikonisterna"

en spelgrupp som funnits i Hallaryd sedan 2007 och har en del gemensamma medlemmar med spelmanslaget.

Den nya föreningen har fått namnet "Hallaryds Kulturgille" och även om den för närvarande bara består av de två spelgrupperna så hoppas i framtiden kunna dra igång både konst- och teaterverksamhet. Vi har t.ex. en dröm om att skriva och framföra ett krönikespel med arbetsnamnet "Hallaryd de senaste 1000 åren" och ska i vinter börja samla ihop diverse skrönor och sanna berättelser som kan ligga till grund för ett manus. Vi har också tagit över ansvaret för Hallaryds spelmansstämma, i år lördagen den 17 augusti, till minne av hallarydsspelmannen Carl Lavin, vars bild vi har som logga för spelmanslaget.

Men redan nu i vår vill vi inbjuda alla intresserade till en spelträff med buskspel, lördag 2 mars kl 13:00 i Sockenstugan i Hallaryd. Vi har fika och varmkorv till självkostnadspris.

Text och bild: Vidar Lundbeck

Fotnot från arkivet

- Av Mathias Boström, Smålands musikarkiv -

Har ni hört den där om Bellman, Hedin, Meidell och kontradanserna i Växjö?

Jo, så här var det: Carl Michael Bellman var ju en hejare på att låna melodier från höger och vänster till sina visor. I en känd anekdot frågade Vislanda-sonen Peter Wieselgren utgivaren av Bellmans verk, Olof Åhlström, om inte Bellman var "störst som compositör af melodier", snarare än som diktare? Åhlström ska då ha svarat: "Bellman har ej komponerat en enda af dessa melodier".

Detta idoga lånade betraktades inte som stöld på Bellmans tid, det var dessutom före upphovsrätten i modern mening blivit lag. Det handlade snarare om ett medvetet sätt att skapa som byggde på igenkänning – kunde man melodin sedan tidigare var ju halva visan redan inlärd! Dessutom gav återanvändningen möjlighet att leka med associationer, där tidigare texter till samma melodi kunde bidra med ett extra lager av betydelse i det nya sammanhanget. Det är på samma sätt som när vi idag skriver nya hyllningsvisor och snapsvisor till kända melodier.

En sväng om Växjö 1990

Vilka melodier som Bellman valde har länge intresserat musik- och litteraturforskningen. Den ledande forskaren heter James Massengale. Han lade fram sin doktorsavhandling på ämnet redan 1972 vid Harvard och är fortfarande aktiv. Inför 200-årsjubileet av utgivningen av Bellmans "Fredmans epistlar" (1790) och "Fredmans sånger" (1791) skul-

le Massengale stå för de vetenskapliga melodikommentarerna till de ambitiösa återutgåvorna. När redaktionsarbetet var färdigt unnade han sig en semesterresa med bil till Danmark. På väg söderut från Stockholm fick Massengale en impuls att svänga av mot Växjö och titta på de två notböcker från 1700-talet som han visste fanns i det gamla stifts- och landsbibliotekets samlingar i Växjö: Salomon Eklins spelmansböcker.

Det finns alltid en risk med att åka till Växjö, man kan ju bli positivt överraskad. Och det var precis vad som hände Massengale, även om överraskning kanske ligger i underkant för att beskriva hans reaktion. När han började bläddra i Eklins kontradans- och menuett/polonäs-böcker dök den ena efter den andra melodin upp som Bellman använt. Till slut visade det sig att 18 melodier mer eller mindre direkt hade koppling till Bellmans visor. Flera av kontradanserna i Eklins notbok var dessutom unika bevarade källor till de melodier som skalden använt. På endast en förmiddag hade Bellman-forskningen gått fram flera steg!

Genomgången av Eklins notböcker gav för mycket nytt material för att bara ignoreras. Efter semestern fick Massengale återvända till Stockholm och övertala Norstedts förlag om att tryckningen måste skjutas upp. Det blev därför först i början av 1991, 201 år efter första utgåvan, som den nya standardupplagan av "Fredmans epistlar" nådde bokhandelsdiskarna, nu med Salomon Eklins namn återkommande i melodikommentarerna. Det svänger fortfarande om kontradanserna.

Men det finns också ett annat intresse i eftervärlden för Salomon Eklins notböcker. Utan kännedom om att Bellman hade använt sig av samma melodier ingår flera av Eklins "Bellman-kontradanser" i det urval av gustavianska spelmansbokslåtar från Växjö som Johan Hedin och Ida Meidell Blylod spelar i ett projekt tillsammans med Smålands Musikarkiv. En konsertproduktion har getts vid flera tillfällen under de senaste åren och i slutet av 2023 spelades hela materialet in i Växjö, med sikte mot släpp på Korröfestivalen 2024.

Det skiljer ungefär 250 år mellan Bellmans och Hedins & Meidells val av samma låtar för sitt skapade. Vissa melodier har verkligen en lång hållbarhet. Det är inget skämt. Men en ganska rolig historia.

Mathias Boström
Smålands musikarkiv

Bildtext: "La quaiquer", kontradans i 6/8 i Salomon Eklins notbok, daterad 1773 (Växjö stadsbibliotek Mus. Ms. 9), foto: Torbjörn Ivarsson. Detta är den enda bevarade melodikällan med denna titel, vilken i ett annat manuskript (utan noter) anges som melodiförlagan till Fredmans Epistel nr 21, "Skyarna tjockna". Möjligtvis är melodin hämtat från den balett med samma namn som uppfördes på Bollhuset i Stockholm vid flera tillfällen under 1768 och 1769. Låten spelas fortfarande på konsert då och då av Hedin & Meidell.

Doktor Böök

Är man född i en familj där folkdans, folkmusik, folkdräkter och föreningsliv är närmast daglig sysselsättning har man samlat på sig goda kunskaper i dessa ämnen. Är man dessutom historieintresserad och får en doktorandtjänst vid Linnéuniversitetet, ja då är man på god väg mot en doktorstitel.

Martina Böök, bosatt i Gemla, disputerade den 8 december 2023 vid Linnéuniversitetet i Växjö.

Då försvarade hon sin avhandling i historia – Traditionella nyheter: kläder, ekonomi och politik i Virestads socken 1750-1850. Opponent var docent Hanna Enefalk, Karlstads universitet, och Malin Lennartsson, docent vid Linnéuniversitetet, har varit handledare. Sal Homeros var fylld av intresserade åhörare när en lugn och samlad Martina svarade på opponentens både nyfikna och kritiska frågor. Efter den tre timmar långa examinationen samlades betygsnämnden som, efter en stunds överläggning, givetvis meddelade betyget godkänd.

Martina har vuxit upp i Öjaby utanför Växjö. Mamma Karin Gunnarssons stora intresse för och kunskaper i folkdräktsömnad och dräktskick har varit en god grund för Martina liksom verksamheten i Växjöortens folkdanslag och dansgruppen Trotto. I sin forskning har Martina begränsat sig lokalt till Virestads socken i Allbo härad under tidsperioden 1750-1850.

Genom att studera bland annat bouppteckningar och bevarade kläder har hon kunnat följa befolkningen i socknen och analysera den enskilda individens klädval och klädinnehav. Etnologer under tidigt 1900-tal ville hävda att det fanns reliktområden, områden som uppfattades som isolerade och med ålderdomliga seder och bruk. Martina presenterar nya perspektiv på sambanden mellan ekonomisk, social och politisk utveckling och hur det till synes ålderdomliga mycket väl och medvetet kunde förenas med tidens nyheter. I avhandlingen förmedlas

nya insikter när det gäller kläders värde ekonomiskt och socialt och hur arv fördes, att kläder inte automatiskt ärvdes, att auktioner var vanligt förekommande och att kläder ofta köptes på en sådan andrahandsmarknad och utgjorde en form av betalningsmedel.

Det är bara att gratulera Virestad till att ha fått en gedigen, omfattande och analyserande beskrivning av socknens kultur, näringar och befolkning under hela 100 år och Martina Böök till hennes doktorstitel.

**Text och foto:
Elisabet Johansson**

Avhandlingen finns att köpa via nätbokhandeln, sök förslagsvis genom www.bokfynd.nu Martina Böök. Traditionella nyheter: Kläder, ekonomi och politik i Virestads socken 1750-1850 Gidlunds förlag, 2023, 280 sidor

Kallelse till

Årsmöte

Smålands Spelmansförbund

13 April kl. 16.00

Konsert med Smålands låtverkstad och Emilia Amper kl. 18.00
Nygatan 6, Växjö

Låtverkstad och digitala spelträffar

Smålands stora folkmusikkonsert

Emilia Amper, kulturskoleelever och Smålands låtverkstad skapar tillsammans Smålands stora folkmusikkonsert! På konserten blandas arrangemang för större och mindre grupper med professionella musikers framträdanden. Inte minst är det ett tillfälle för unga musiker att träffas och lära känna varandra!

Konserten äger rum den 13 april kl 18 på Nygatan 6 i Växjö.

Alla kulturskoleelever kan delta på Smålands stora folkmusikkonsert 2024!

Smålands spelmansförbund, Emilia Amper, Musik i Syd, Alvesta Kulturskola och Kalmar Kulturskola bjuder in till ett spännande projekt för alla elever och lärare som är nyfikna på folkmusik. Målgruppen är ungdomar 13-18 år.

Initiativtagare till detta projekt är Heléne Ingvarsdotter och Magnus Lundberg.

Emilia Amper kommer under tre repdagar lära ut fyra låtar med stämmor för olika nivåer. Ingen förkunskap inom folkmusik behövs – bara nyfikenhet och en vilja att lära sig! Melodierna lärs ut på gehör (lyssna-härma); noter och inspelningar delas efter utläringen för att kunna öva själva hemma och på kulturskolan.

Både lärare och elever är välkomna att delta – vi lär oss mer och bättre tillsammans! Deltagandet är gratis, och för ungdomarna ingår lunch och fika alla tre tillfällen.

10 februari – repdag, kulturskolan i Kalmar

16 mars – repdag, kulturskolan i Alvesta

13 april – repdag och konsert på Nygatan 6 i Växjö

Smålands låtverkstad

Smålands låtverkstad är ett initiativ av Smålands spelmansförbund, där ett antal ungdomar 13-18 år träffas tre helger för att fördjupa sig i den småländska folkmusiken tillsammans med ledarna Marika Bjärnberg och Gusten Brodin. Projektet möjliggörs bland annat genom medel från Kulturens kapillärer, en satsning av Ideell kulturallians med stöd från postkodsstiftelsen. Första helgträffen ägde rum i Kronobergshed i november, och under våren väntas en träff i Jönköping och en i Kalmar län.

Vill du läsa mer
om dessa projekt
eller anmäla dig - gå in på
smalandsspelmansforbund.se

Digitala spelträffar

Vill du lära dig nya låtar? Under våren kommer två digitala spelträffar för låtutläring – både ungdomar och vuxna är välkomna att delta! Jennie Krook och Gusten Brodin gräver fram låtar som de inte tror ni har hört förut och lär ut dem på gehör över Zoom.

27 februari kl 20-21

19 mars kl 20-21

Bild och film från Jeanett Rousus fotoarkiv från Korro ungdomsläger. Översta bilden från gruppspel i Logen 2013 och nedersta bilden/filmen från allspel på logen 2022.

MUSIKVIDEOS

Emilia Amper Band består av några av Sveriges mest älskade och eftertraktade folkmusiker, med prisbelönade nyckelharpisten, sångerskan och kompositören Emilia Amper (fd Torsåsbo, numera Vallen-tunabo) i spetsen. I ett lekfullt och lyhört samarbete med Kalmar läns stråkorkester Camerata Nordica släpps nu tre musikvideor. Jag haver ingen kärare, enligt Emilia "världens vackraste kärlekslåt!", Stora längtans polska "som rymmer allt jag längtade efter under pandemin", och Lördagsvisan/Bredals Näckapolska, två favoritlåtar från Småland. Den vackra Kalmar-sundsregionen hyllas i soluppgången vid Kalmar sund, på Kalmar slott, och i skogen och på verandan till Emilias föräldrahem i Applerum i Torsås.

"- Efter pandemin utlystes ett återstarts-stöd av Kulturrådet och jag började drömma om vad jag önskade och behövde för att kunna fortsätta arbeta som musiker. Emilia Amper Band var verkligen i stort behov av snygga musikvideos! Jag har samarbetat med klassiska stråkorkestern Camerata Nordica tidigare och de är så öppna, lyhörda och fantastiska att jobba med så jag ville verkligen göra något med

Nyckelharpisten Emilia Amper fångar hemtrakterna i tre nya musikvideor!

Jag haver ingen kärare
Stora längtans polska släpps
Lördagsvisan/Bredals Näckapolska

Ni hittar dem på Youtube

dem! Samtidigt ville jag också ge något till Torsås kommuns barn och äldre, och där föddes idén om ett kombinerat projekt med ny musik, konserter och musikvideor. Lite win-win-win sådär!" säger Emilia med ett leende.

STORT PROJEKT

Det blev ett stort projekt som bestod av att Emilia skrev och arrangerade den nya musiken för just denna sättning, repetitioner med Emilia Amper Band och Camerata Nordica, och konserter för barn och äldre i Torsås kommun.

- Det var fantastiskt att få dela med sig av musiken till en så ovanlig och rolig bland-

ning som niondeklassare, förskolebarn och äldre från Mariahemmet i Torsås, vilken fin publik!" Samtidigt fick repertoaren landa i musikerna, och nästa dag var det dags för inspelning av musiken på Forum i Oskarshamn. Inför musikvideofilmandet, med Malmöbaserade Mohave Media, var det stor aktivitet med att hitta de rätta platserna och utfärd till den nio personer stora ensemblen.

- Kalmarsund och landskapet runt är ju magiskt vackert... eftersom jag flyttat runt så mycket, studerat musik i olika länder och rest jorden runt på olika turnéer, så har jag blivit extra fäst vid känslan av "hemma". Emilia jobbade som musiker på Kalmar slott som tonåring och älskar att återkomma, både för konserter och med sina barn. Och tiderna förändras, förra året gick hennes pappa bort och nu är barndomsgården såld. " - Jag ville så gärna fånga en känsla, jag märker att det går igen i alla tre musikvideorna. Så det här projektet betyder väldigt mycket för mig..."

Emilia Amper Band består av Emilia Amper på nyckelharpa och sång, Lena Jansson på fiol, Anders Löfberg på cello och Fredrik Gille på slagverk.

Folkmusikföreningen Valshuset håller sedvanligt årsmöte den andre mars kl 18:00.

Deltagare bjuds därefter på konsert med efterföljande dans av Wallin&Wallin.
Du kan även delta i en workshop mellan 15:00-17:00 med Wallin&Wallin.

Biljetter till allt detta hittar du här:
<https://musikisyd.ebiljett.nu/Tickets/Choose/85?S=0>

Hälsningar från Värnamo

Höstmötet i
Hjälshammars bygdegård

God fortsättning på det nya året!

När vi summerar 2023 så har vi dansat en hel del och haft mycket musik under träningskvällarna. Det har inte blivit så många andra aktiviteter.

Några dansare besökte Huskvarna i maj och dansade tillsammans med närliggande föreningar, bra initiativ, men det går lite trögt och det är svårt att hitta något där alla vill och kan vara med. Vi har haft gökotta med tipspromenad och grillning. Nationaldagen deltog vi med fanbärare och dansare i paraden till Apladalen. Musiker från gillet spelade till några danser i kulturskolans dansuppvisning. Spännande och uppskattade combo med modern, ganska fri dans till folkmusik.

Midsommarfirande med dansuppvisningar har vi fått lägga ned helt. Efter många år med hela ansvaret för midsommarfirandet i Apladalen, med allt från att klä och resa midsommarstången till att dansa uppvisning och leda ringlekar var det dags att lämna över till nya (yngre) förmågor. Under hösten hade vi hand om värdskapet för distriktets höstmöte, det var inte speciellt betungade och framför allt var det ju trevligt att mötas och få ansikten på dansare från andra föreningar. Det var ett 30-tal deltagare, lite synd att inte fler kunde komma. Det frågas inte efter så mycket aktiviteter i distriktet i nuläget,

men det ordnas ett årsmöte och höstmöte. Då är det tillfälle att ses, prata och främja sammanhållning i vårt område, tyvärr ligger Värnamo i utkanten och det är lite långt att åka för att hälsa på och dansa en vardagkväll.

Ofta är det samma personer som kommer till mötena, det måste inte vara styrelsemedlemmar, det skulle vara riktigt roligt att se vilka andra som finns i de olika föreningarna, kanske också få in lite nya idéer och tankar som kan föra oss framåt. Under hösten har en danskväll bytts ut mot teaterbesök på Gummifabriken, www.gummifabriken.se - kolla gärna på allt som finns där!

Dansavslutningen i december bjöd som vanligt på busväder och sjukfrånvaro, men vi som var där fick dansa en stund och sedan njuta av "jullandgång" och pepparkaka.

2024 har vi inlett med Grötfest. Förutom gröt och skinkmacka, bjöds vi på en fin musikunderhållning, en stunds gilledans ersatte ringlekar och dans kring granen. Lite förfriskningar efter dansen och slutligen kaffe o kaka.

Dansträningen börjar den 17 januari, vi kör onsdagskvällar kl. 19.15 och håller till i Folkhögskolans gymnasal, om nån har lust att hälsa på.

Verksamhetsplanen för 2024 är inte klubbad, men uppvisningar och resor får nog läggas på hyllan tills vidare. Vi är ganska nöjda med att träffas, dansa och musicera tillsammans.

Hälsningar från Östboglillets folkdanslag genom Berit Axelsson

Text och bild: Berit Axelsson

Kalendarium

- Klicka på bilderna för att läsa mer -

FEBRUARI

03

Feb

Februaridansen 2024

03

Feb

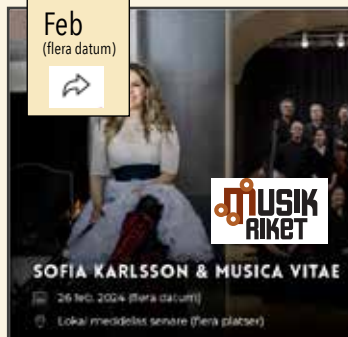

Dans-forum - digitalt med nytt upplägg

26

Feb

(flera datum)

SOFIA KARLSSON & MUSICA VITAE

26 feb. 2024 (flera datum)

Lokal meddelas senare (flera platser)

Mån 26 feb
Tingsryd, Biblioteket kl. 18.30

Fre 1 mars
Ingelstad, Näckrosen kl. 19.00

Sön 3 mars Kronoberg
Åseda, Folkets Hus kl. 16.00

Tis 5 mars Kronoberg
Lessebo, Kulturhuset 51:an kl. 18.30

Tor 7 mars Kronoberg
Virestad kyrka kl. 19.00

Lör 9 mars Kronoberg
Markaryd, Musikhuset kl. 15.00

Ons 13 mars Kronoberg
Ljungby, Kulturhuset Grand kl. 19.00

Tor 14 mars Kronoberg
Alvesta, Folkets Hus kl. 19.00

MARS

2

Mars

Spelträff
Hallaryd

02

Mars

VALSHUSET
ÅRSMÖTE
WALLIN & WALLIN

2

Mars

21

Mars

Quilty & Andy Irvine

23

Mars

Årsmöte
Folkdansringen Småland - Öland

APRIL

13

April

Årsmöte
Smålands spelmansförbund

21

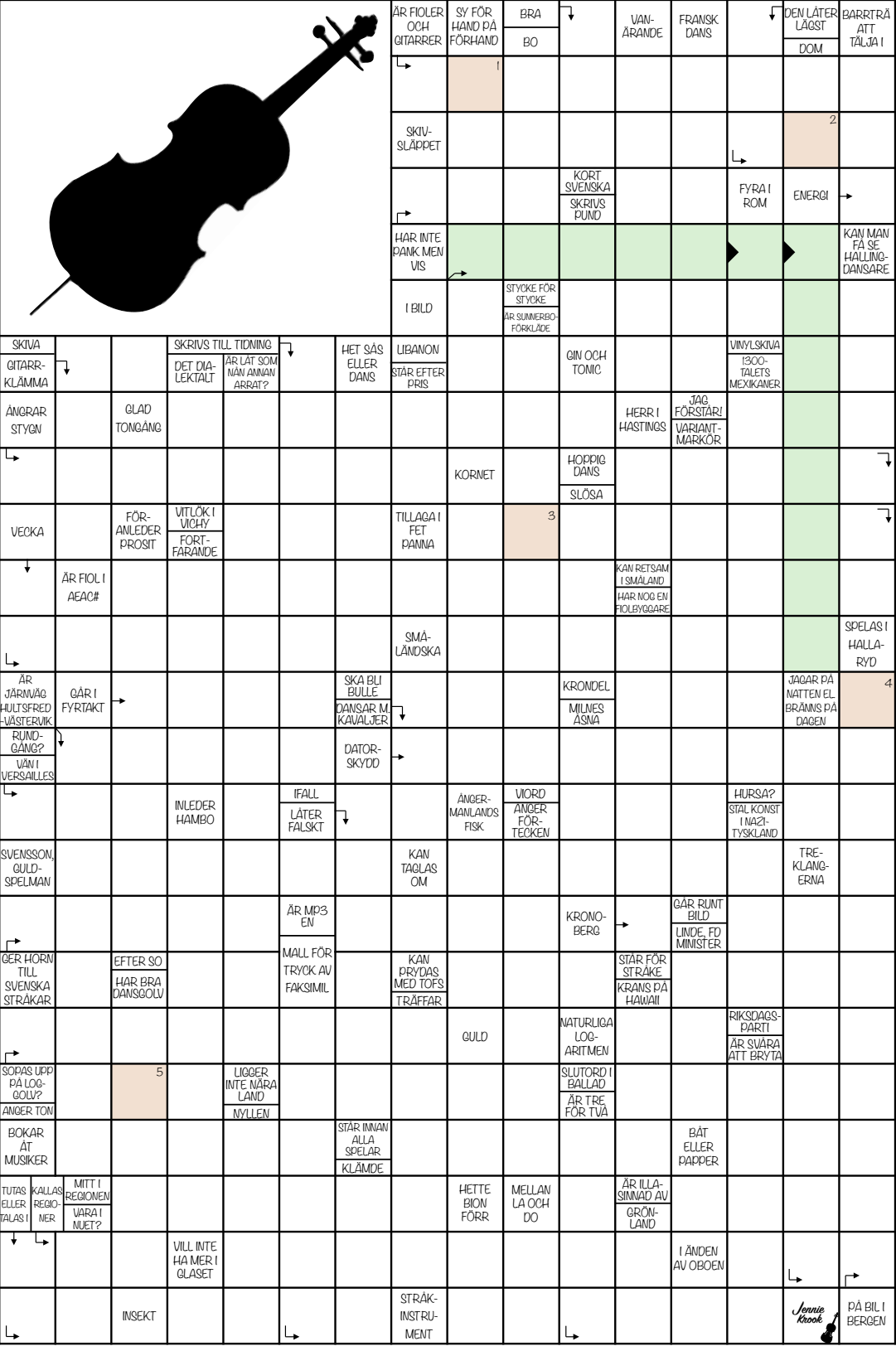
April

ORIENTEXPRESSEN

Korsordstävling i Spelfot

- skapat av Jennie Krook -

AR FIOLER OCH GITARRER
SY FÖR HAND PÅ FÖRHAND
BRA BO
VAN-ÅRANDE
FRANSK DANS
DEN LÄTER LÄGST
BARRTRÄ ATT TÄLJA I

SKIV-SLÄPPET
KORT SVENSKA SKRIVS PUND
FYRA I ROM
ENERGI
KAN MAN FÅ SE HALLING-DANSARE

I BILD
STYCKE FÖR STYCKE
AR SUMMERBO FÖRKLÄDE

SKIVA
GITARR- KLÄMMA
ÄNGRAR STYGN
VECKA
ÄR FIOL I AEAC#

SKRIVS TILL TIDNING
DET OVA-LEKTALT
ÄR LÄT SOM NAN ANNAN ARRAT?

HET SÅS ELLER DÄNS
LIBANON
STÅR EFTER PRIS
ÖIN OCH TONIC
VINYLSKIVA
1300- TALET
MEXIKANER

GLAD TONGÅNG
FÖR-ANLEDER PROSIT
VITLÖK I VIOFY
FORT-FARANDE
HERR I HASTINGS
JAG FÖRSTÄR!
VARIANT- MARKÖR
KORNET
HOPPIG DÄNS
SLOSA
TILLAGA I FET PANNA
KAN RETSAM I SMÅLAND
HAR NOG EN FIOLEYGGARE
SMÅ-LÄNDSKA
SPELAS I HALLA-RYD

ÄR JÄRNVÄG
HULTSFRED
VÄSTERVIK
RUND- GÅNG?
VÄN I VERSAILLES
GÅR I FYRTAKT
SKA BLI BULLE
DANSAR M KAVÄLJER
DATOR- SKYDD
IFALL
LÄTER FÄLSKT
ÄR MP3 EN
MALL FÖR TRYCK AV FAKSIMIL
KAN PRYDAS MED TOFS TRÄFFAR
KRONDEL
MILNES ASNA
HURSA?
STAL KONST I NAZI- TYSKLAND
TRE- KLANG- ERNA
GÅR RUNT BILD
LINDE, FD MINISTER
KRONO- BERG
STÄR FÖR STRÄKE
KRANS PÅ HAWAII
GULD
NATURLIGA LOG- ARITMEN
RIKSDAGS- PARTI
ÄR SVÄRA ATT BRYTA
SODAS UPP PÅ LOG- GOLF?
ÄNGER TON
BOKAR ÄT MUSIKER
TUTAS KALLAS
REGIONER
MITT I REGIONEN
VARAT NUET?

VILL INTE HA MER I GLÄSET
INSEKT
STRÄK- INSTRU- MENT
HETTE BION FÖR
MELLAN LA OCH DO
ÄR ILLA- SINNAD AV GRÖN- LAND
I ÄNDEN AV OBOEN
Jennie Krook
PÅ BIL I BERGEN

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Tävlingsordet genereras av de markerade rutorna med siffror. Maila ditt svar och din adress till spelfot.korsord@gmail.com senast 20 mars. CD:n Folkmusik från Öland lottas ut bland de inskickade rätta svaren.

Noter och skivor

Priser avser medlemspriser inkl. moms. Porto tillkommer. Beställningar mailas till: helene.ingvarsdotter@kalmar.se

DAAHL!

250:- (250:-)

Kantorns
kapell

160:- (120:-)

Folkliga
koraler

350:- (290:-)

Smålandslåtar

Noter 80:- (60:-)

CD 100:- (100:-)

MÅNGA FLER NOTBÖCKER OCH SKIVOR HITTAR DU PÅ
WWW.SMALANDSSPELMANSFORBUND.SE

Spelfot

Medlemsblad för Smålands Spelmansförbund och Folkdansringen Småland-Öland

Ansvarig utgivare: Gun-Britt Sjöblom

Redaktör: Jeanett Rousu Material sändes till spelfot.material@gmail.com

